

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Investește în oameni !

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară nr.1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție 1.5 “Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”

Titlul proiectului: **“Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”**

Beneficiar: **Academia Română**

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/159/1.5/S/136077

SESIUNEA ȘTIINȚIFICĂ „Cultura și dezvoltarea durabilă” 22 mai 2015

Conferința înscrisă în manifestările științifice ale Proiectului
POSDRU/159/1.5/S/136077
**„Cultura română și modele culturale europene: cercetare,
sincronizare, durabilitate”.**

Cultura economică și dezvoltarea durabilă Prof. dr. Constantin Ciutacu

Despre dezvoltarea durabilă a început să se vorbească după 1987, iar după Rio 1992, aceasta a fost definită ca o paradigmă tridimensională: creștere economică, incluziune socială și echilibru mediului înconjurător.

În anul 1997, expresia "dezvoltare durabilă" a apărut pentru prima dată într-un text comunitar în Tratatul de la Amsterdam.

Ca urmare a eforturilor UNESCO, după Declarația Universală privind Diversitatea Culturală din anul 2001, urmată de Convenția asupra diversității expresiilor culturale 2005 în anul 2010 s-a avansat poziția politică prin care cultura a devenit cel de-al patrulea vector al dezvoltării durabile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

În întregul spațiu temporal de aproape trei decenii, dezvoltare durabilă a generat ample discuții ce pot fi incluse în interogații de tipul primatul oului sau al găinii (de exemplu, dacă mediul este parte a economiei sau economia este o parte a mediului, care într-un fel seamănă cu întrebarea de la radio Erevan despre zebra).

Drept urmare a acestui concept, există astăzi în lume sute de ministere pentru protecția mediului și dezvoltare durabilă, sute și chiar mii de agenții, institute de cercetări, facultăți, organizații și organisme guvernamentale și neguvernamentale, publicații, reviste, etc. care apără și promovează protecția mediului, elaborează strategii și politici globale, naționale, regionale și locale, avansează și monitorizează planuri de acțiune, organizează dezbateri și forumuri la toate nivelele, lansează apeluri și avertismente, multe cu un conținut bazat pe realități, dar și mai multe în scopul manipulării opiniilor.

O lectură și o scanare socio-culturală a dezvoltării economice contemporane relevă că aceasta este din ce în ce mai desprinsă de exigențele durabilității/sustenabilității.

S-a consumat multă energie pentru răspunsul la întrebări naive, ocolindu-se sau evitându-se probleme de fond.

Lipsa de răspuns la multe elemente cheie sau soluțiile și politicile eronate în materie de dezvoltare economică durabilă sunt de altfel generate de un deficit cultural tot mai pregnant, chiar mai apăsător comparativ cu deficitele bugetare sau cu problemele datoriilor suverane ale statelor.

Decăderea culturală care acompaniază societatea bazată pe cunoaștere este un fenomen global și globalizant.

Aceasta se manifestă diferit de la o țară la alta și de la un domeniu al culturii la altul. Este drept că apar și există anumite domenii noi ale culturii la care încă nu poate fi evaluat impactul asupra dezvoltării durabile.

Dacă ar fi să ne rezumăm numai la starea culturii economice, ca vector fundamental al dezvoltării durabile, am avea evident foarte multe elemente care probează deteriorări și regresse, uneori catastrofale, extrem de îngrijorătoare și ireversibile.

Cultura economiei de piață contemporane, bazată pe globalizare, eficacitate, eficiență, productivism, publicitate și consum a fost acaparată tot mai pregnant de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

piețele de capital, financiar-monetare, care conțin activități speculative profund dăunătoare dezvoltării economice durabile, multe dintre ele intrând în sfera criminalității economice.

Deși este invocată creșterea eficienței utilizării resurselor, decidenții, "făcătorii de politici" și "inginerii speculațiilor financiar-monetare" se fac că nu înțeleg că cea mai bună cale de epuizare a resurselor constă tocmai în discursul despre eficiență și eficacitate.

Sub aceste două scuturi se poate consuma totul pentru că este eficient, oferind garanția sigură a epuizării.

Sute de ani știința economică a discutat despre cei trei factori de producție: pământ, muncă și capital. Ulterior, factorul pământ a fost neglijat, discursul științific alunecând spre capital, muncă și progres tehnic/cunoștințe.

Capitalul natural, cu componentele sale – pământ, apă, păduri, bogății ale subsolului, a fost neglijat; produsul intern brut crește pe baza epuizării unor componente ale capitalului natural, fiind o falsă măsură a bogăției naționale care se diminuează.

Deplasarea atenției de la capitalul natural spre capitalul de cunoaștere și cunoștințe conduce la degradarea ireversibilă a capitalului natural. Vânzarea pământului în România probează că acesta nu mai are valoare decât pentru cumpărători.

În prezent, în România apele, solul, energia solară și eoliană, resursele subsolului sunt cedate pe redevențe caricaturale către investitorii străini care le vând apoi românilor la prețurilor înzecite sau însutite.

Se vorbește astăzi și de dezvoltarea inteligentă. Ce inteligență este aceea care determină vânzarea pământului, a lemnului brut, a fierului vechi, a deșeurilor de cupru, plumb, zinc, a animalelor vii și a cerealelor și oleaginoaselor neprelucrate și transformarea incluziunii sociale într-o glumă? Este aceasta o dezvoltare durabilă inteligentă numai pentru cumpărători și speculanți nu și pentru vânzătorii români.

În pofida concepției standard, concurența și competitivitatea sunt paradigme conflictuale distructive și intolerabile pentru multitudinea de idei, tradiții, obiceiuri culturale, cunoștințe etc.

Ne facem astăzi că nu observăm că dezvoltarea durabilă implică solidaritate și nu individualism; dezvoltarea durabilă nu se referă numai la afaceri, ci și la dezvoltarea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE
OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

comunităților, populațiilor și națiunilor; aceasta înseamnă perenitatea omului, a populațiilor, a etnicității, a industriilor naționale, a produselor culturale, a produselor alimentare și a bunurilor specifice.

Virtutea dezvoltării durabile constă în transdisciplinaritate și interdisciplinaritate; este transsectorială și sistemică; trebuie înțeleasă și acceptată de către toată umanitatea, de toată colectivitatea națională, nu numai de grupuri de interese.

Se pierde din vedere că știința economică și economia în general este un teritoriu al intereselor; nu se mai vorbește nimic de sistemul de interese: interesul general/național, interesul colectiv și interesul individual și de armonizarea acestora prin politici și nu prin politică; se vorbește numai de profit și de investitorii strategici, care nu trebuie speriați; pot fi speriați cetățenii, care sunt liberi să părăsească toți țara, guvernul va conduce astfel mult mai lejer.

Este drept și evident faptul că prin cultură nu ne referim numai la belearte, muzică, dans, cinema, artizanat și artă populară, showbiz, etc.

Fără cultură nu putem vorbi de știința implicită și explicită a consumului, de comerț și economie echitabile, de etica în afaceri, de concurență loială, de democrație economică și solidaritate socială, de venit decent și calitate a vieții, etc.

Educația și cultura sunt primii vectori fundamentali ai dezvoltării durabile, prin care se evită contradicția prezentă generată de evoluțiile spre crearea unui model planetar unic al afacerilor și al economiei de piață bazate pe standardizare și uniformizare politică, lingvistică, tehnologică, a cunoștințelor și a consumului.

Este vorba de biodiversitate, diversitate cultural-lingvistică, variabilitate a abordărilor. Este bine să ne întrebăm dacă nu este suspectă preocuparea pentru descentralizarea instituțional-administrativă concomitent cu intensificarea activităților de standardizare culturală, economică, tehnologică, publicitară și a consumului unor bunuri.

Astăzi, o parte a specialiștilor vorbesc inclusiv de decolonizarea dezvoltării durabile.

Cultura este însă garanția dimensiunii etice și a multiplicării posibilităților de dezvoltare; reprezintă suportul fertilizării gândirii și a capacităților umane de creație.

Este însă nevoie înainte de toate de o nouă și profundă înprospătare a culturii economice.